

La llengua a l'escola, síntesi d'història recent

Des de la recuperació de les llibertats democràtiques, Catalunya, doblement ultratjada pel franquisme, féu encara una més que decidida aposta per la convivència, per seguir mantenint el nostre país com la generosa terra d'acollida que ha estat sempre i, sobretot, per no establir cap mena de diferències entre els catalans antics i entre els “nous catalans” de Francesc Candel, per a igualar-nos a tots, tinguéssim on tinguéssim les arrels o fos quina fos la nostra llengua materna.

Precisament fou per aquesta raó que –tal i com explica Manuel Ortínez a *Una vida entre burgesos*– Josep Tarradellas escollí curosament les paraules, en la seva primera declaració pública, i pronuncià una frase històrica: «Ciutadans de Catalunya, ja sóc aquí!». Una idea integradora, el testimoni de la qual recollí poc temps després Jordi Pujol, amb el mateix objectiu d'agermanar totes les persones que resideixen al nostre país, vinguin d'on vinguin: «Català és aquell qui viu i treballa a Catalunya».

Un principi que tenia un palès un objectiu primordial i prioritari: evitar la possibilitat de separació o ruptura de Catalunya entre dues comunitats diferenciades –la catalanoparlant i la castellanoparlant– que suposaven aproximadament les dues meitats de la població. Principi generós dissenyat per a garantir la convivència i consolidar la cohesió social entre tots els ciutadans i ciutadanes de la nostra terra, amb independència de la seva procedència, ètnia, ideologia o creences religioses. A Catalunya no tan sols no existien ciutadans de primera i de segona –ja que Tarradellas els havia englobat tots en el concepte de “ciutadans”– sinó que tots eren catalans.

Mercès a la bona voluntat de tots, i al proverbial caràcter pactista (quan no acomodaticí) de la nostra terra, la fita s'aconseguí més que satisfactòriament. Al llarg de trenta anys, malgrat els constants i premeditats intents de desestabilització de l'anticatalanisme espanyol de torn –que repetia una i mil vegades la llegenda que els catalanoparlants érem tots burgesos i estàvem carregats de diners, imposàvem feixistament la nostra llengua i ens aprofitàvem dels castellanoparlants per a que fessin les feines que no volíem fer– la cohesió social suposà un dels majors èxits del país; fins i tot fou posada com a model de convivència.

Es comprenia, amb absoluta normalitat, que tots érem iguals: parléssim la llengua que parléssim, ens enteníem. Al cap d'un temps, l'absoluta preponderància de la llengua espanyola en tots els àmbits obligà a prendre mesures per a impedir que, per efectes de la diglòssia, el català fos substituït completament per l'espanyol. S'introduí el sistema d'immersió lingüística a les escoles, amb la finalitat d'assegurar que tots els «ciutadans de Catalunya» tinguessin els coneixements mínims de les dues llengües: la nostra i la dels que havien arribat de fora..

Un sistema recolzat per la immensa majoria de la població catalana que ha produït uns magnífics efectes i que mai no havia comportat cap mena de problema ni conflicte: no podia ésser més senzill, la llengua pròpia de Catalunya era la llengua vehicular de l'escola catalana per evitar que anés quedant arraconada, en greu perill d'extinció.

Fins que, un bon dia, quatre inadaptats socials, tant incapaços d'entendre la riquesa que comportava l'aprenentatge d'un nou idioma com de reconèixer la generositat de la terra que els havia rebut com a germans des del primer dia, recordaren els ensenyaments de la dictadura franquista –“¡En España, habla español!”– es negaren a admetre que els seus fills fossin escolaritzats en la llengua del país. Sense dubtar en cometre la indignitat de convertir els seus fills en indefensos hostatges de les seves fòbies fanàtiques anticatalanes.

Recolzats pels nous llerrouxistes, per la quintacolumna anticatalana que viu dins les nostres fronteres, recorregueren a la justícia colonial espanyola. I aquesta, com no, els donà la raó: no es podia privar els seus fills d'ésser escolaritzats en la seva llengua materna..., sempre que aquesta fos la imperial llengua espanyola, per descomptat! Si era una altra, els seus drets lingüístics s'esvaïen i no calia protegir-los.

I fins aquí hem arribat: imposant el Tribunal Superior de Justícia (Colonial Espanyola) de Catalunya l'espanyol la teòrica “llengua común de España” com a llengua vehicular a la nostra terra i posant en perill la modèlica cohesió social que tant va costar de garantir. I creant del no-res, en conseqüència, un conflicte cívic absolutament innecessari i injustificable.

La pregunta segueix essent: i ara què? Volem un país? En volem dos? Podem acceptar, de nou, que la generositat catalana rebí una agressió espanyolista com a recompensa? Hostes vingueren i (la llengua) de casa nostra ens tragueren?

dimecres, 14 de setembre del mmxi

© Xavier Serrahima 2011
www.racodelapaula.cat

Informació sobre els drets

